a kikészitett pénzt magához vette, bezárta gazdája lakosztályának ajtaját s — aludni tért.

Másnap hajnalban elkészitette a halott Márffy Béla részére a reggelit s azzal ment be gazdájához. Mintha csak akkor fedezte volna fel a szerencsétlenségét, éktelen lármát csapott.

E vallomás alapján Németh Sándort őrizetbe vették s beszállitották a kaposvári kir. törvényszék fogházába s folyamatba tették ellene az eljárást szándékos emberöléssel párosult rablás bűntette cimén.

Most aztán ujabb fordulat állt be e szenzációs bünügyben. Németh Sándor ujabb kihallgatásán váratlanul azzal állt elő, hogy eddigi vallomásai nem fedik a valóságot, neki semmi része sincs gazdája halálában. Annakidején azért tett olyan vallomást, mert a csendőrök kinozták, ütötték, verték s hogy a sok verésnek vége legyen, inkább mindent magára vállalt, amivel csak gyanusitották. Minden eddigi vallomásait teljesen visszavonta, megmaradt amellett, hogy csak akkor hajnalban szerzett értesülést gazdája haláláról, amikor a reggelit vitte be neki. A törvényszék azonban megállapitotta, hogy vallatásánál semmiféle fenyitő vagy kényszeritő eszközt nem alkalmaztak s bár Németh Sándor állhatatosan kitart ujabb vallomása mellett, nem látnak olyan okot fennforogni, amely ujabb vizsgálatot tenne szükségessé. Igy valószinünek látszik, hogy Németh Sándor ügyében rövidesen főtárgyalásra kerül a sor, amit már most is nagy és általános érdeklődés előz meg.

Sz. F.

Hatórás veszedelmes éjszakai sétaut Csonkamagyarország földalatti birodalmában

Aggtelek, julius

(A Magyarság tudósitójától)

Csonkamagyarországnak ugyszólván egyetlen megmaradt természeti kincse, a csehektől 1922 májusban visszakapott világhirü látványossága, a most teljesen tönkrement és gazdátlan aggteleki cseppkőbarlang, már a béke éveiben is csaknem teljesen el volt zárva a vasutaktól és megközelithetetlensége miatt inkább csak a közelben lakók és az elszánt turisták keresték fel.

A világháboru alatt, 1916-ban, a barlang hüséges gondozója Baksay Dániel aggteleki református lelkész néhai Baksay Sándor püspök unokaöccse elhalt. A régi természetbarát papok egyike volt aki 51 évig példás gondozója volt a tatárjárás óta ismeretes és mindig primitiv berendezésü természeti csodának és a kilenc kilométer hosszu barlangot minden államsegély nélkül tartotta jókarban az ötvenkrajcáros belépődijakból.

Baksay tiszteletes halála után utóda Tokos Károly aggteleki lelkész vette át a barlang kezelését és gondozását.

Egy öttagu bizottság szombaton reggel indult el Miskolcról Gábor Ernő MÁV főfelügyelő vezetésével Rudabányán át, az Aggtelekre tervezett vasut utvonalának előzetes helyszini megtekintésére. Szombaton este érkezett a bizottság az Aggteleki-barlanghoz. Itt már a rendkivüli fárasztó földalatti ut bejárásán csak a sajtó két képviselője és a Kárpát-egyesület kiküldöttje, összesen tehát hárman vettek részt.

Nem célunk, a helyszüke miatt, a most még járható barlang ó-ágának és hozzá tartozó paradicsom-ágának leirását adni és igy egyenest a barlangfolyók ezidei áradásai és az idő vasfogai által teljesen elpusztult és életveszedelmessé vált uj-ágban megtett hatórai ut nehézségeit irjuk le.

A háromtagu barlangszemlélő bizottsághoz egy öttagu hölgy- és háromtagu férfitársaság csatlakozott. Kilenc óra volt, amikor leszállottunk a föld mélyébe. Pont féltizenkét óra volt, amikor az ó-ág folytatását képező paradicsom-ágból átléptünk az ugynevezett Vaskapu-szoroson, amelyen 1400 méter hosszuságban az 1924. évben Vass Imre főmérnök járt először. A keskeny hasadékban az igen csuszos, agyagos talajon, a féloldalra letapodott keskeny utak miatt igen bajos itt a barlang bejárása. Az egyesült Stix és Akheron barlangfolyók mentén erősen meggörnyedve kell a keskeny és csuszós lépcsőkön fel és le haladni, mig azután a vadregényesen fekvő, mesés szép függő vörös-, fehér-, sárga- és kékesszinü függő cseppkő-ékszerekkel boritott Tündérek várába jutunk.

Utunk folyton a sziklák és hegyszakadékok közt bujkáló Stix- és Akheron-folyók mentén haladt. A barlangjárók Blondin kötéltáncos ügyességével, kőről kőre ugrálva, bokáig sárba merülve, csurom-vizesen bandukoltunk a rosszul világitó karbid-lámpák pislogása mellett.

Egyszerre csak a vezető éles füttyjele hangzott fel és a két polgári iskolát végzett, igen értelmes Bibliák Ferenc szólalt meg:

— Tessenek vigyázni, most a Dantepokol torkához jutunk. Itt is életveszedelmes a járás, mert a védőkorlát teljesen elpusztult.

A Dante-pokol torka a barlang legridegebb, hátborzongatóbb része. Egy roppant üreg. Fekete, repedékes, összezuzott sziklái és széttördelt óriási cseppkövei mind az 1834. évi földrengés borzasztó munkája. Száz métermázsás, nehéz cseppkövek összevissza hányva hevernek, félbetörve a borzalmasan festő hegyszakadékban. A hangoskedvü hölgytársaság, mely szivesség folytán csatlakozott a háromra olvadt bizottsághoz, siri csendben haladt előre. Itt még a leghidegebbvérü ember is elnémul, amióta a 200 méternél is mélyebb, tátongó hegyszakadék mellett vezető keskeny hegyi utnak huszméteres életveszedelmes utján a testi épségét védő korlátok elkorhadva, tavaly a mélységbe zuhantak és azóta ujjal nem pótoltattak. A siri csendet itt csak a boltozatról lezuhanó meszes vizcseppek sajátságos, fájdalmasan rezgő hangja zavarja. Tovább menve és a Pindus-hegyén áthaladva, a bájos Tempe-völgyén át Apollónak mesés szépségü nagytermébe érünk, ahol Plutó orgonáját, a pizai ferdetornyot és Rózsa Sándor hosszu lábravalóját csodás élethüségben alkották meg az évszázadokon keresztül megkövesedett mész-vizcseppek.

Majd a keskeny Olimpiai szoroson áthaladva, a Heketa hálószobájának ablaka alatt folydogáló, kétméter mély vizeséshez érünk, amely felett mintegy 50 cm. széles deszka-palló van elhelyezve. Itt azonban ez a két deszka-palló, amelyeket Traján császár kettős hidjának csufolnak, a tavaszi vizáradás következtében alámosva, ferdén áll a mély viz felett. Itt is, mint máshelyütt, a biztonsági fakorlát is hiányzik. A keskeny palló mindkét feljáratánál bokáig érő csuszós sár van, ugy, hogy a keresztülhaladók észrevehetőleg csaknem lecsusznak a nagy vigyázat ellenére, a mindig sáros és vizes pallóról. Az átkelésnél, különösen a gyengébb idegzetü nők, már kétségbeesve s ösztönszerüleg kapaszkodtak a sima szikla hibás rétegeibe s nem egy gondosan ápolt női köröm marad letörve az életveszélyes kirándulás emlékére. Az átkelést gátolja még az is, hogy a palló egyik végén egy félméteres hosszu szikla kiáll, ugy hogy a vezető folyton harsányan kiabál:

— Le a fejjel!

A Traján császár primitiv hidján való átkelése után a Bibliák József vezető ajkáról sürün hallatszik fel a barlang hegyi ösvényein:

— Tisztelt fehérnépség! Vigyázat, hid és viz!

A kirándulók most már nagy örömmel követik a vezetőt, de csakhamar nagy derültség kiséri az ékes palócbeszédü vezető tréfáját, mert a hidnak csak annyi nyoma van, hogy a már itt egyesült folyók medrében karvastagságu facölöpök állanak deszkapalló nélkül.

A férfituristák nekiszaladva valahogy átugranak, némelyik bátrabb és merészebb hölgy is egy primaballerinát megszégyenitő ugrással szinte átröpül a vizen. Igaz, hogy megadják az árát az ugrásnak, a kivágott női cipők ottragadnak a sárban, amit azonban a cipő nélkül maradt hölgyeknek nagy udvariasan kihalásznak s ott röptében állva a lábukra huznak.

Ez a kabaréba illő földalatti jelenet a 22 méter magas és 4 méter vastag csillagvizsgáló toronyig még nyolc hiányzó hidnál ismétlődik. Itt érjük el a félig, derékban kettétört ugynevezett felrobbantott szolnoki hidat. A vezető itt ugró helyzetben helyezkedve, kiáltja

— Siessen ezt az ugrótempót utánam csinálni!

Itt azonban, ennél a kettétört hidnál, egy másfél méter széles mély viz áll előttünk. A hölgyek csak ugy tudnak előrehaladni, ha az illető ugró helyzetben áll és két oldalról két erős férfikéz lassan átdobja a tulsó partra. Ami igen mulatságos.

Végre öt és félórai keserves szenvedés után az 1890-ben létesitett jósvafői szük, dinamittal robbantott szikla-kijárathoz érünk, amelyen 330 korhadt, 30 centiméteres vastag deszkákból összetákolt rossz lépcsőhöz jutunk. A sziklafalak itt éppen ugy, mint a kőszénbányákban a tárnák, tölgyfával vannak jobbról és balról alátámasztva. Azonban ezeket a sziklabeomlás ellen biztositó támfalakat az idő elkorhasztotta és semmiféle ellenállóságuk nincsen.

Az eddig vidám hangulatban lévő turisták itt hangtalanul haladnak felfelé, a vezető harsányan kiált hátra:

— *Egyszerre csak egy látogatónak szabad a korhadt lépcsőre lépni!*

Sokan babonás félelemmel haladnak a folyton recsegő és csuszós lépcsőn, és midőn elérik a barlang legveszedelmesebb pontját, közvetlen az összedőlt kijáratnál, ahol vagy harminc lépcsőfok hiányzik. A fejünk felett megcsuszott sziklák függnek, leszakadás veszedelmével fenyegetve, ugyhogy a vezető harsány hangon figyelmezteti a felfelé, a halál torkába haladókat:

— *Csak lassan haladjunk, egymáshoz fogózkodva, a korhadt bányatámasztó fákhoz ne nyuljunk!*

Kéz kézbe jön, kampós botok kinyujtva, egymást segitve, végre alaposan megizzadva, a halálos félelem közt kiér a társaság. Négy óra felé jár az idő, már világos van, hallom a szomszédos Jósvafő község csordásának, Czicza Mihály cigányszármazásu ezredtrombitás, amint forsriftosan fujja a teheneknek a gyülekező kihajtását. Ő volt az, ki leszereléskor a vasuton varrta fel a két káplári csillagot, trombitáját hazahozva, a barlangtetőn álló cseh posztot sokszor megijesztette, hogy az ostromjelet fujta, miért tavaly diplomáciai uton vették el a réztrombitát és ma már hosszuszáru cseresznyefából fabrikált trombitán tréfálja meg a közeli cseh posztot.

Nem érdektelen, hogy a jósvafői Abaujtornamegyei kijáratnál összedőlt lépcsőházhoz hasonló sors jutott a háromszobás ablak és ajtó nélkül levő ujabb épitkezésü menháza, mely most már teljesen lakatlan lett.

Véleményünk az, hogy kizárólag csak a barlang uj ágát és a vele kapcsolatos jósvafői kijáratot kell lezárni mindaddig, amig az életbiztonsági korlátokat, hidakat és lépcsőházat a Soldos főispán által kilátásba helyezett a miskolci körletparancsnokság utján kért utászok, 3 ács, 1 kőmüves, 4 robbantó bányász és aknász egy értelmes tiszt vezetésével. Tokos Károly pap, barlanggondnok udvarában felhalmozott és a Kárpátegyesület vétel utján még tavaly beszerzett faanyagból három hét alatt ideiglenes járható állapotban rekonstruálni lehetne a barlang borzadalmasan elhanyagolt uj ágát is.

Most jelent meg!

Andrássy és ellenfelei

Irta:

Pethő Sándor

Ára: 6200 korona

Pfeifer Ferdinánd (Zeidler Testvérek) nemzeti könyvkereskedés bizománya, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 7. sz.

Kapható minden könyvkereskedésben és a »Magyarság« kiadóhivatalában, Budapest VII., Miksa-utca 8. sz.